

Profil ogólnoakademicki

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Nazwa kierunku studiów: historia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Data przeprowadzenia wizytacji: 21-22.05.2019

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia.....	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się .	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	17
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	24
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	29
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	34
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia.....	35
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	40
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	43
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	45
5. Załączniki:	46
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	46
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Danuta Konieczka-Śliwińska, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Stanisław Roszak, ekspert PKA
3. Sara Zemczak, ekspert ds. studenckich
4. Magdalena Michalik-Sztumska, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *historia* prowadzonym w Instytucie Historii na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie została dokonana z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. W 2012 r. Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ocenę instytucjonalną na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, która zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 456/2012 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 11 października 2012 r.). Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na w/w. kierunku w związku z upływem okresu, na jaki była wydana ocena instytucjonalna.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Przed wizytacją Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Instytutu Historii, a także informacjami zawartymi w Zintegrowanym Systemie Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on oraz na stronach internetowych Uczelni, Wydziału i Instytutu Historii. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami i nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku, osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz prowadzenie kierunku studiów i praktyk, a także przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów i sformułowano uwagi, o których przewodniczący Zespołu Oceniającego PKA poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	Historia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I i II stopnia	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	Historia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	studia I stopnia: 6 semestrów – 180 pkt. ECTS studia II stopnia: 4 semestry – 121 pkt. ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	<u>studia I stopnia:</u> – specjalizacja nauczycielska 150 godz./ECTS: 8 – specjalizacja archiwistyczna 200 godz./ECTS: 8 – specjalność antropologia historyczna 100 godz./ECTS: 8 <u>studia II stopnia:</u> – specjalizacja nauczycielska 210 godz./ECTS: 17 – dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł 90 godz./ECTS: 5 – zarządzanie dokumentacją – archiwistyka 120 godz./ECTS: 8	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<u>studia I stopnia:</u> – nauczycielska – archiwistyczna – antropologia historyczna <u>studia II stopnia:</u> – nauczycielska – dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł – antropologia historyczna – zarządzanie dokumentacją – archiwistyka	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Studia I stopnia: licencjat Studia II stopnia: magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	I st.: 374 II st.: 285	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób	I st.: 1855-2040 II st.: 1005-1225	-

prowadzących zajęcia i studentów	(wraz praktykami)	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	I st: 93 II st. 62	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	I st.: 120 II st.: 90	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	I st. 58+52 ECTS II st.42 ECTS	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kształcenie na kierunku historia I i II stopnia w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego wpisuje się w pełni w misję i strategię rozwoju uczelni. Uszczegółowieniem misji i strategii uczelni jest wynikająca z zapisów Strategia Rozwoju Wydziału Historycznego UJ. Zakłada ona rozwój badań w powiązaniu z doskonaleniem jakości kształcenia. Organizacja pracy i jej doskonalenie w założeniach ma służyć tym dwóm celom. Cele kształcenia są zgodne z dyscypliną historia i powiązane z działalnością badawczą prowadzoną w ramach tej dyscypliny w bardzo szerokim zakresie, od historii starożytnej, po historię najnowszą, w różnych subdyscyplinach: historii politycznej, społecznej, gospodarczej, kultury, regionalnej metodologii historii i wielu innych. Mocną stroną tej koncepcji jest dążenie do umiędzynarodowienia badań oraz kształcenia, w tym wzmacniania kształcenia w zakresie historii powszechnej. Odpowiedzią na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego w koncepcji i celach kształcenia jest program trzech specjalności (specjalizacji): nauczycielskiej, archiwistycznej i antropologii historycznej, który jest realizowany na studiach I i II stopnia i uwzględnia rozwój kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy. Ponadto wprowadzono na II stopniu studiów nową specjalność – dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł, która umożliwia zdobycie umiejętności niezbędnych do pracy w instytucjach kultury i wydawnictwach. Obok praktyk w szkołach dodatkowo wprowadzono praktyki w instytucjach muzealnych, co jest szczególnie istotne wobec potrzeb rynku pracy w instytucjach kultury w Krakowie i Małopolsce. Koncepcja podlega monitorowaniu ze strony Dyrekcji Instytutu Historii oraz ze strony interesariuszy wewnętrznych (pracowników i studentów) oraz zewnętrznych (przedstawiciele szkół, instytucji kultury, biznesu).

Kierunkowe efekty kształcenia zostały przyjęte w roku 2012 przez Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obowiązujące obecnie efekty są zgodne z koncepcją kształcenia oraz z ogólnoakademickim profilem studiów i odnoszą się do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych i dyscypliny naukowej historia. Efekty uczenia się zakładają opanowanie wiedzy historycznej w ujęciu chronologicznym, w szerokim zakresie historii politycznej, społeczno-gospodarczej i kulturowej (w tym antropologii historycznej) oraz opanowanie umiejętności (analizy, interpretacji i syntezy), a także nabycie kompetencji społecznych. Już na I stopniu studiów dużą uwagę przywiązuje się do kształtowania

umiejętności i kompetencji badawczych. Dotyczą one krytyki i interpretacji źródeł, kształtowania umiejętności analitycznych i syntetycznych, korzystania z zasobów archiwalnych i bibliotecznych. Zakładają rozumienie dynamiki zmian w badaniach historycznych i znajomość metod upowszechniania ich wyników. Są one pogłębiane na studiach II stopnia. Efekty sformułowane są w sposób umożliwiający pogłębienie wiedzy i umiejętności na studiach II stopnia. Wymagania podstawowe stawiane są na studiach I stopnia w zakresie wiedzy z historii Polski i historii powszechnej, a następnie pogłębiane na studiach II stopnia w zakresie wiedzy epokowej oraz umiejętności warsztatowych. Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane dla studiów I i II stopnia są zgodne z odpowiadającymi im 6 i 7 poziomami ram kwalifikacji. Zakładają nabycie umiejętności w zakresie posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 dla studiów I stopnia i B2+ ESOKJ dla studiów II stopnia. Kierunkowe efekty uczenia są sformułowane w sposób zrozumiały, zakładają pogłębienie wiedzy oraz kompetencji społecznych na studiach II stopnia. Efekty są sformułowane w sposób jasny, uwzględniają specyfikę kierunku kształcenia, a także odpowiedni poziom zaawansowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Są mierzalne i możliwe do osiągnięcia przez studentów. Jednak efekt K_W16 student „Rozumie dynamikę badań historycznych i ciągłych zmian. Jest uczulony na ochronę praw autorskich” wymaga zmiany sformułowania. Trudno bowiem znaleźć narzędzia do weryfikacji uczulenia na ochronę praw autorskich. Sylabusy zajęć zawierają odniesienia do kierunkowych efektów uczenia się, ale są one skonstruowane wg różnych zasad:

- a/ efekty uczenia się dla zajęć (modułów) odnoszą się do kodów efektów kierunkowych,
- b/ efekty uczenia się nie są sformułowane dla poszczególnych przedmiotów, a w sylabusie wymienione są jedynie kody efektów kierunkowych bez uszczegółowienia do konkretnych efektów dla zajęć (modułu),
- c/ odniesienia do efektów kierunkowych nie są wpisane do sylabusu, można zauważyć takie odniesienia dopiero na podstawie analizy treści poszczególnych zajęć (modułów), ale jedynie dla efektów z kategorii wiedza,
- d/ w przypadku części przedmiotów sformułowano pojedyncze efekty uczenia się odnosząc je zbiorowo do kilkunastu efektów kierunkowych, przy czym z reguły efekty te odnoszą się do kategorii wiedzy, a odniesienia wskazane są także do kategorii umiejętności i kompetencji społecznych.

W rezultacie często nie wiadomo, jakie, skonkretyzowane dla modułu zajęć, cele przyświecają kształceniu i jakie efekty studenci powinni uzyskać. Należy tu jednak zaznaczyć, że Uniwersytet Jagielloński jest w trakcie wdrażania nowego programu informatycznego do

przygotowywania sylabusów, który powinien wyeliminować te nieprawidłowości wymuszając m.in. uszczegółowianie efektów uczenia się dla poszczególnych modułów zajęć.

Słabością kierunkowych efektów uczenia się jest nieuwzględnienie w ich opisie ogólnych, o generycznym charakterze, efektów wskazujących na możliwość uzyskania kompetencji w zakresie prowadzonych na kierunku specjalności, do których można by było odnieść efekty uczenia się sformułowane na poziomie modułów zajęć, które nie odnoszą się bezpośrednio do kompetencji związanych z dyscypliną naukową historia (np. kompetencje związane z psychologią i pedagogiką w przypadku przygotowania nauczyciela, czy zarządzania w związku ze specjalnością zarządzanie dokumentacją).

Kierunkowe efekty uczenia się uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do nauczania przedmiotu historia na III i IV etapie edukacyjnym oraz przedmiotu wiedza o społeczeństwie na IV etapie edukacyjnym. Umożliwiają one realizację założeń modułu 1: przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu standardów kształcenia nauczycieli – w zakresie nauczania historii oraz założeń modułu 4 przygotowania w zakresie merytorycznym do nauczania kolejnego przedmiotu – wiedzy o społeczeństwie. Efekty uczenia się uwzględniające wymagania standardów kształcenia nauczycieli zostały sformułowane w modułach zajęć realizujących te standardy w zakresie psychologii, pedagogiki i dydaktyki i w pełni im odpowiadają. Nie wpisują się one natomiast w pełni w kierunkowe efekty uczenia się z powodu nieuwzględnienia w nich generycznych efektów związanych z prowadzonymi na kierunku specjalnościami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1¹(*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku *historia* prowadzonym na Uniwersytecie Jagiellońskim wpisuje się w strategię i misję uczelni, w której prowadzone są badania naukowe w dyscyplinie historia, do której prawidłowo został przypisany kierunek. Kierunkowe efekty uczenia się są zgodne z koncepcją kształcenia i ogólnoakademickim profilem studiów, przewidują one właściwy poziom przygotowania w zakresie kompetencji badawczych oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej oraz umiejętności związanych z posługiwaniem się językiem obcym. Ich słabością jest nieuwzględnienie efektów wskazujących na możliwość uzyskania kompetencji w zakresie prowadzonych na kierunku

¹W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

specjalności. O ile kierunkowe efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały i poddający się weryfikacji, to na poziomie poszczególnych modułów zajęć panuje znacząca dowolność w ich formułowaniu. W rezultacie często nie wiadomo, jakie, skonkretyzowane dla modułu zajęć efekty, powinni osiągnąć studenci. Koncepcja kształcenia podlega konsultacji z różnymi grupami interesariuszy: przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, nauczycielami akademickimi i studentami.

W zakresie kryterium 1 rekomenduje się:

1. uwzględnienie w kierunkowych efektach uczenia się generycznych efektów wskazujących na możliwość kształcenia w ramach różnych specjalności;
2. precyzyjne formułowanie efektów uczenia się dla poszczególnych modułów zajęć w wyraźnym powiązaniu z kierunkowymi efektami uczenia się, w sposób umożliwiając ich weryfikację.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dostawcy Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Program studiów I i II stopnia jest uporządkowany, zajęcia mają układ sekwencyjny – od wprowadzających do rozumienia specyfiki historii jako nauki, poprzez doskonalenie umiejętności warsztatowych, do zajęć pozwalających na formułowanie tez opartych na najnowszych osiągnięciach metodologii historii. Program umożliwia realizację zatwierdzonych kierunkowych efektów uczenia się. Już na studiach I stopnia ważną rolę odgrywają zajęcia warsztatowe przygotowujące do pracy naukowej historyka. W programie studiów I stopnia realizuje się 120 godzin seminarium. Realizowane treści programowe zapewniają osiągnięcie efektów uczenia się.

Treści programowe uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań naukowych od zajęć z historii starożytnej do historii najnowszej, z wykorzystaniem wyników badań realizowanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku.

Treści realizowane na wykładach, obok tematów kluczowych dla zrozumienia epoki

historycznej, które korzystają ze współczesnych osiągnięć polskiej i europejskiej historiografii, odnoszą się do badań szczegółowych prowadzonych przez pracowników Instytutu – w zakresie nauk pomocniczych historii, antropologii historycznej, metodologii historii oraz w zakresie historii politycznej i społecznej poszczególnych epok. Na ćwiczeniach i seminariach wykorzystywane są do analizy problemów społecznych i kulturowych w dziejach przykłady źródeł (także oryginalnych), nad jakimi pracują historycy z instytutu przy realizacji własnych zadań badawczych (np. źródła do analizy dziejów społecznych Małopolski i dziejów Krakowa). Dobór treści kształcenia z kolejnych epok historycznych wynika z badań naukowych pracowników oraz tematyki realizowanych przez nich grantów i zadań badawczych (np. w przypadku historii nowożytnej jest to tematyka relacji politycznych polsko-saskich, polsko-angielskich i polsko-francuskich w XVII i XVIII wieku, w przypadku XX wieku – historia społeczna i historia codzienności).

W programie studiów I i II stopnia uwzględniono treści umożliwiające realizację efektów związanych ze znajomością języka obcego.

W związku z kształceniem nauczycieli określone w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela treści programowe przygotowujące do prowadzenia pierwszego przedmiotu historia realizowane są w ramach trzech modułów na studiach I i II stopnia:

- przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu,
- przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym,
- przygotowanie w zakresie dydaktycznym

i odpowiadają tym standardom.

Absolwenci kierunku uzyskują również uprawnienia do nauczania przedmiotu wiedza o społeczeństwie. Przygotowanie merytoryczne do jego nauczania prowadzone jest tylko na studiach I stopnia, a przygotowanie w zakresie dydaktyki prowadzone jest tylko na studiach II stopnia i odpowiada tylko szkołom ponadpodstawowym, a przedmiot nauczany jest także w szkołach podstawowych.

W zakresie treści programowych zastrzeżenia budzi także realizacja zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole oraz udzielania pierwszej pomocy w ramach uniwersyteckiego szkolenia BHP, które nie uwzględnia specyficznych kompetencji odnoszących się do prawa oświatowego, a ponadto uwzględnienie emisji głosu jako zajęć fakultatywnych, a nie obowiązkowych dla wszystkich studentów specjalności. Jednostka argumentuje co prawda, że problematyka emisji głosu podejmowana jest w ramach realizacji modułu psychologiczno-pedagogicznego w związku z efektami odnoszącymi się do ogólnych

kompetencji komunikacyjnych ujętych w standardach kształcenia („umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces”), ale ograniczenie treści związanych z emisją głosu tylko do rozbudowanego merytorycznie o inne zagadnienia modułu psychologiczno-pedagogicznego nie gwarantuje osiągnięcia przez studentów efektu sformułowanego w standardach dotyczącego wykształcenia prawidłowych nawyków posługiwania się narządem mowy.

Program studiów I stopnia przewiduje realizację w zależności od specjalności od 1855 do 2040 godzin zajęć kontaktowych wraz z praktykami zawodowymi, którym odpowiada całkowity nakład pracy studenta w wymiarze 180 ECTS. Na studiach II stopnia program studiów obejmuje odpowiednio 1005 do 1225 godzin zajęć kontaktowych i 121 ECTS. Wymiar godzin kontaktowych na studiach I i II stopnia oraz całkowity nakład pracy studentów mierzony punktami ECTS pozwala na osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się. Dobrze oszacowano liczbę punktów ECTS dla modułów zajęć, z wyjątkiem zajęć z BHP, którym przypisano 0 punktów ECTS oraz praktyk zawodowych (szerzej poniżej).

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych modułów zajęć, z uwzględnieniem wymiaru praktyki zawodowej, zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się i spełnia wymagania ustawy odnoszące się do studiów stacjonarnych.

Sekwencja zajęć w programie studiów jest prawidłowa. W pierwszym semestrze studiów I i II stopnia odbywają się głównie zajęcia z grupy podstawowych, zajęcia z grupy treści kierunkowych odbywają się we właściwym następstwie chronologicznym, a specjalności wprowadzane są na drugim semestrze. Na studiach I stopnia zajęcia konwersatoryjne i seminaryjne stanowią ponad 50% wszystkich form zajęć. Na studiach II stopnia także dominują formy seminaryjne i konwersatoryjne (w stosunku do studiów I stopnia pojawia się dodatkowo forma zajęć translatoryjnych) nad wykładowymi. Dobór form zajęć oraz proporcja liczby godzin zajęć realizowanych w formie konwersatoriów i seminariów na studiach I i II stopnia daje możliwość osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się – zwłaszcza w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.

Program studiów I i II stopnia obejmuje zajęcia:

1) umożliwiające wybór modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Należą

do nich zajęcia ogólnouczelniane, zajęcia z zakresu nauk społecznych, języki obce, wykłady monograficzne, seminaria dyplomowe oraz moduły specjalnościowe wraz z praktykami zawodowymi. Studenci na studiach I stopnia mają do wyboru 3 specjalizacje – nauczycielską, archiwistyczną i antropologii kulturowej, na studiach II stopnia wiedza i umiejętności pogłębiane są w ramach tych trzech specjalności oraz dodatkowej – dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł;

2) związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia, którym przyporządkowano ponad 50% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Stanowią je zajęcia z grupy modułów kierunkowych oraz częściowo specjalnościowych. Do zajęć tych na studiach I i II stopnia należą zajęcia kursowe prowadzone w dyscyplinie naukowej historia, odpowiadające tej dyscyplinie zajęcia do wyboru, w tym seminaria dyplomowe oraz zajęcia warsztatowe przygotowujące do prowadzenia badań naukowych i w zakresie metodologii historii. Zajęcia realizowane w ramach seminariów odzwierciedlają problematykę badań naukowych prowadzonych przez historyków instytutu zarówno w odniesieniu do epok historycznych, jak i do specyficznych ujęć historiografii – w dziedzinie historii społecznej, politycznej, kulturowej.

3) poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego;

4) zakresu nauk społecznych w wymiarze minimum 5 ECTS;

oraz na studiach I stopnia zajęcia z wychowania fizycznego.

W ramach programu studiów pojedyncze zajęcia, np. *prawo oświatowe, szkolenie BHP* realizowane są w formie kursów on-line. Liczba godzin zajęć dydaktycznych tego typu nie przekracza 60% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w programach studiów I lub II stopnia.

W związku z realizacją standardów kształcenia nauczycieli na studiach I i II stopnia, w odniesieniu do kształcenia w zakresie psychologiczno-pedagogicznym (moduł 2 standardów) i dydaktycznym (moduł 3), wymiar godzin zajęć realizowanych w warunkach dydaktycznych uczelni odpowiada standardom kształcenia, przy czym przygotowanie dydaktyczne, wbrew standardom, odbywa się częściowo przed zajęciami z psychologii i pedagogiki i częściowo równoległe z nimi, a w nie całości po nich. W odniesieniu do modułu 2 i 3 standardów, przy zachowaniu minimalnej liczby godzin przewidzianych dla poszczególnych modułów, plan studiów uwzględnia wyższą liczbę punktów ECTS, niż wskazana dla tych godzin w standardach. W sumie przeszacowanie wynosi 5 ECTS.

Metody dydaktyczne wykorzystywane w procesie kształcenia należą do grupy metod podających oraz do grupy metod poszukujących (aktywizujących). W pierwszym przypadku

są to głównie wykłady z elementami dyskusji lub z elementami pokazu. W drugim przypadku dominuje praca pod kierunkiem (z wykorzystaniem źródeł, map, ilustracji) oraz dyskusje i debaty. Umiejętności badawcze rozwijane są podczas analizy tekstów naukowych i materiałów źródłowych, przygotowywania pisemnych rozprawek, kompetencje społeczne zaś podczas dyskusji, ale także podczas czynności wykonywanych w środowisku społecznym (bibliotece, archiwum, muzeum) związanych z przygotowywaniem prac pisemnych. Pozwalają one na włączenie studentów w proces uczenia się oraz ich aktywne kreowanie zajęć. Podczas zajęć wykorzystywane są technologie informatyczne uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej i wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Na przykład stosowane są prezentacje multimedialne, metoda projektu z odniesieniem do jej specyficznej formy Webquestu (zajęcia z dydaktyki historii).

Kształcenie w zakresie nauczania języka nowożytnego jest realizowane tak, aby student pogłębiał znajomość terminologii specjalistycznej oraz potrafił konstruować proste wypowiedzi w mowie i piśmie (studia I stopnia) oraz brać udział w debatach (studia II stopnia), tłumaczyć proste teksty historyczne (I stopień), tłumaczyć teksty specjalistyczne na potrzeby seminarium (II stopień). Zajęcia te umożliwiają pogłębianie znajomości języka na poziomie wykorzystania terminologii specjalistycznej.

W przypadku studentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi prowadzone są zajęcia z wykorzystaniem zasady indywidualizacji nauczania umożliwiającymi dostosowanie metod kształcenia – po konsultacji z pełnomocnikiem ds. osób niepełnosprawnych – do indywidualnych potrzeb studentów. Program i organizacja studiów umożliwia indywidualizowanie ścieżek kształcenia, nie tylko w ramach modułów zajęć do wyboru, ale także w ramach zajęć kanonicznych dla kierunku studiów.

W przypadku zajęć prowadzonych metodami kształcenia na odległość zapewnione są odpowiednie materiały dydaktyczne, dostępne po zalogowaniu się do grupy zajęciowej. Studenci są przygotowani do udziału w tego typu zajęciach i zapewniona jest możliwość osobistych konsultacji.

Praktyki zawodowe (wyłączając przygotowanie do zawodu nauczyciela) prowadzone są na studiach I stopnia na specjalizacji archiwistycznej (200 godz./8 ECTS i antropologia historyczna (100 godz./8 ECTS) oraz na studiach II stopnia na specjalizacji dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł (90 godz./ECTS: 5) i zarządzanie dokumentacją – archiwistyka 120 godz./8 ECTS). Nieprawidłowo oszacowano nakład pracy mierzony punktami ECTS dla praktyk zawodowych na specjalizacji antropologia historyczna na studiach I stopnia oraz zarządzanie dokumentacją – archiwistyka na studiach II stopnia,

ponieważ 8 ECTS odpowiada minimum 200 godzinom pracy studenta. Podobnie przeszacowany został nakład pracy na specjalności dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł na studiach II stopnia, bo 5 ECTS odpowiada minimum 125 godzinom pracy studenta.

Dla praktyk zawodowych nie sformułowano specyficznych efektów uczenia się, zamieszczając w sylabusach jedynie symbole kierunkowych efektów uczenia się. Program praktyk sformułowano jedynie dla specjalności archiwistycznej i jest on identyczny dla studiów I i II stopnia z zaznaczeniem, że na studiach I stopnia realizowany jest w zakresie podstawowym, a na studiach II stopnia zaawansowanym, przy czym nie wiadomo na czym konkretnie ma polegać różnica.

Praktyki na specjalności antropologia historyczna odbywają się w muzeach, a na specjalności archiwistycznej w archiwach, co odpowiada ogólnym treściom specjalistycznego kształcenia. Jednostka dysponuje bazą instytucji, w których studenci mogą odbyć praktyki, wspiera ich w znalezieniu miejsc praktyk i poddaje ocenie instytucje samodzielnie wybrane przez studentów.

Odbywają się one pod opieką wykwalifikowanych pracowników tych instytucji oraz z ramienia uczelni nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za poszczególne specjalności.

Przebieg praktyki dokumentowany jest przy pomocy arkusza (dziennika praktyk), w którym odnotowana jest data, działania podejmowane podczas praktyki, czas na nie przeznaczony, a informacje te potwierdzane są podpisem opiekuna. Narzędzie to i ogólna opinia o postawie studenta nie gwarantuje skutecznego sprawdzenia i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Wymiar praktyk zawodowych realizowanych na studiach I i II stopnia w ramach przygotowania do zawodu nauczyciela pierwszego przedmiotu (historia) odpowiada wymaganiom standardów kształcenia i wynosi po 150 godzin, w tym 30 godzin praktyki psychologiczno-pedagogicznej i 120 godzin praktyki dydaktycznej. Dla praktyk tych nie sformułowano jednak efektów uczenia się, choć treści programowe (sformułowane w jednym wspólnym dokumencie dla wszystkich rodzajów praktyk na obu stopniach studiów) odpowiadają treściom określonym w standardach i dodatkowo poza nie wykraczają. Jednostka wychodząc ze słusznego założenia, że nauczycielom przydatne mogą być kompetencje związane z edukacją muzealną włączyła te treści do programu studiów, ale niesłusznie w ramach realizacji praktyk w module dydaktycznym standardów wydzieliła je w postaci odrębnej praktyki realizowanej w muzeach, uszczuplając tym samym o 30 godzin wymiar praktyk, które w całości zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli powinny być realizowane szkołach. Dobór placówek oświatowych do realizacji praktyk zawodowych jest

prawidłowy. Prawidłowy jest także wymiar i miejsca odbywania praktyk zawodowych w ramach przygotowania do nauczania drugiego przedmiotu (wiedza o społeczeństwie).

Praktyki przygotowujące do zawodu nauczyciela dokumentowane są przy pomocy tych samych narzędzi co pozostałe praktyki realizowane na kierunku oraz dodatkowej dokumentacji zawierającej harmonogramy zajęć, wykaz hospitowanych lekcji, konspekty i scenariusze lekcji przeprowadzonych przez studenta. Narzędzie to i ogólna opinia o postawie studenta umożliwiałyby w lepszym stopniu ocenę osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, niż w przypadku pozostałych praktyk realizowanych na kierunku, gdyby te efekty zostały sformułowane. Zaliczenia praktyk dokonuje nauczyciel akademicki z bogatym doświadczeniem dydaktycznym w pracy w szkole.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych. W ciągu dnia odbywa się maksymalnie osiem godzin zajęć, które są planowane w wymiarze 90 minut. Harmonogram zajęć i duża liczba równoległych grup z tego samego przedmiotu umożliwia studentom elastyczną organizację czasu przeznaczonego na naukę. Zajęcia planowane są sposobem umożliwiającym zaplanowanie praktyki śródrocznej na specjalności przygotowującej do zawodu nauczyciela.

Rozplanowanie zajęć jest zgodne z zasadami higieny pracy – przerwy między zajęciami trwają 15 minut. Zajęcia zaplanowane są w salach wykładowych, ćwiczeniowych i seminaryjnych w gmachu Instytutu Historii, co umożliwia studentom przemieszczanie się na kolejne zajęcia. Egzaminy przeprowadzane są podczas sesji egzaminacyjnej w liczbie i sekwencji umożliwiającej przygotowanie się studentów.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku specjalności nauczycielskiej w zakresie sekwencji zajęć nie jest w pełni zgodna z wymaganiami standardów, co utrudnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na realizację modułu przygotowującego do zawodu nauczyciela.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe dla modułów zajęć kierunkowych i częściowo specjalnościowych są zgodne z efektami uczenia się i odpowiadają dyscyplinie naukowej historia. Treści programowe są kompleksowe obejmują pełny zakres historii od starożytności do współczesnej,

w różnych jej subdyscyplinach oraz zagadnienia warsztatu badawczego, teorii i metodologii historii, umożliwiając nabycie przez studentów kompetencji badawczych.

Liczba godzin zajęć kontaktowych na studiach I i II stopnia oraz oszacowanie punktami ECTS pozwala na osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Pojawiają się jednak sytuacje nieprawidłowego oszacowania punktami ECTS pojedynczych modułów zajęć (w tym praktyk zawodowych i zajęć realizujących standardy kształcenia nauczycieli). Program studiów spełnia odpowiednie wymagania prawa.

Stosowane metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, w tym w szczególności związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych i umiejętności posługiwania się językiem obcym. Organizacja procesu nauczania jest zgodna z zasadami higieny uczenia się, którym odpowiada także organizacja sesji egzaminacyjnej.

Absolwenci kierunku w ramach specjalności nauczycielskiej uzyskują uprawnienia do nauczania przedmiotów historia w szkole podstawowej i ponadpodstawowej i wiedza o społeczeństwie w szkole ponadpodstawowej. Ogólny wymiar godzin zajęć dla modułów realizujących kształcenie nauczycieli jest zgodny ze standardami, jednak:

- 1) przygotowanie dydaktyczne do nauczania wiedzy o społeczeństwie prowadzone jest tylko na studiach II stopnia na poziomie szkoły ponadpodstawowej, a przedmiot realizowany jest także w szkołach podstawowych i absolwent studiów II stopnia uzyskuje uprawnienia do nauczania na wszystkich etapach edukacyjnych;
- 2) w zakresie treści programowych zastrzeżenia budzi realizacja zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole oraz udzielania pierwszej pomocy w ramach uniwersyteckiego szkolenia BHP;
- 3) ujęcie w planie studiów zajęć z zakresu emisji głosu jako oferty fakultatywnej;
- 4) niezgodna ze standardami kolejność zajęć;
- 5) realizacja części praktyki dydaktycznej na studiach I i II stopnia niezgodnie ze standardami kształcenia w muzeach i placówkach nie będących placówkami oświatowymi.

Jednocześnie należy stwierdzić, że przeprowadzanie takich praktyk w ramach przygotowania do zawodu nauczyciela jest uzasadnione i mogłoby być uznane za dobrą praktykę, gdyby nie odbywało się kosztem praktyk zawodowych odbywanych w szkołach.

Odrębny problem stanowi organizacja praktyk zawodowych, które odbywają się pod właściwą opieką i we właściwych instytucjach, ale dla których:

- 1) nie sformułowano specyficznych efektów uczenia się (w sylabusach zmieszczono tylko symbole efektów kierunkowych, a w przypadku praktyk nauczycielskich, efektów w ogóle nie wskazano);
- 2) nie zawsze sformułowano ramowe programy (przy czym dla praktyk archiwistycznych na studiach I i II stopnia programy są takie same, a dla praktyk nauczycielskich ujęte w jednym mało czytelnym dokumencie);
- 3) dokumentacja praktyk i stosowane narzędzia nie pozwalają skutecznie ocenić osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dostokonałości Kształcenia

Zalecenia

1. W zakresie realizacji standardów kształcenia nauczycieli (w tym dla rozpoczętych cykli kształcenia):
 - uzupełnienie programu studiów I stopnia o przygotowanie dydaktyczne do nauczania wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej;
 - dostosowanie kolejności realizacji poszczególnych modułów zajęć do wymagań standardów;
 - realizację całości praktyki dydaktycznej na studiach I i II stopnia w odpowiednich placówkach oświatowych;
2. W zakresie realizacji praktyk zawodowych (w tym praktyk nauczycielskich) opracowanie:
 - specyficznych dla praktyk efektów kształcenia;
 - umożliwiających realizację tych efektów ramowych programów odrębnych dla każdej praktyki z uwzględnieniem poziomu studiów;
 - opracowanie narzędzi dokumentacji i zaliczenia praktyk umożliwiających ocenę osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki i tryb rekrutacji na studia I i II stopnia określony jest *Uchwałą nr 115/XII 2018* Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie: dostosowania

uchwał w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok jednolitych studiów magisterskich, studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz zasad przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego. Przyjęte tam warunki rekrutacyjne zapewniają obiektywne, jasne kryteria naboru, zapewniając także równe szanse dla osób z niepełnosprawnością, dla osób z tzw. „starą maturą” oraz kryteria naboru dla cudzoziemców. Na studia pierwszego stopnia określono listę przedmiotów branych pod uwagę przy postępowaniu rekrutacyjnym – najwyższą wagę słusznie przyznano egzaminowi maturalnemu z historii, ale zasady zostały sformułowane tak, że na końcu listy rankingowej znajdą się także osoby, które nie zdały matury z historii i w ramach limitu miejsc zostaną przyjęte na studia. Na studia II stopnia o przyjęciu decyduje konkurs wyników uzyskanych na studiach I stopnia. Średnia ocen ze studiów I stopnia mnożona jest przez współczynnik 1 dla licencjatu z historii, na innych kierunkach w obszarach nauk: humanistycznych i społecznych współczynnik jest równy 0,85; na dowolnych innych kierunkach współczynnik jest równy 0,75. Umożliwia to stworzenie listy rankingowej lokującej na początku kandydatów o najwyższych kompetencjach, ale nie zapewnia kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się dla studiów II stopnia, bo rekrutowani są absolwenci dowolnych kierunków studiów I stopnia do wypełniania limitu miejsc.

Uniwersytet Jagielloński przyjął ogólne zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które pozwalają na ocenę ich adekwatności do efektów uczenia się przyjętych dla kierunków studiów. Na ocenianym kierunku procedury te nie są przeprowadzane. Jednocześnie regulamin studiów przewiduje zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej i określa sposób wyznaczania ewentualnych różnic programowych.

Zasady dyplomowania dostępne są na stronie internetowej Instytutu Historii UJ. W pierwszej części określają one wymogi formalne wspólne dla prac licencjackich i magisterskich, które sformułowane są w sposób jasny umożliwiający studentom przygotowanie pracy dyplomowej zgodnie z wymogami warsztatu pracy historyka. W drugiej części określono wymagania merytoryczne w stosunku do prac licencjackich i magisterskich. W przypadku prac licencjackich są to:

- 1) poprawne sformułowanie tematu pracy (z udziałem opiekuna);
- 2) przeprowadzanie kwerendy uwzględniającej wybrane najważniejsze prace w języku polskim;
- 3) prawidłowe ustrukturyzowanie pracy (z udziałem opiekuna);
- 4) prawidłowe posługiwanie się terminologią;

- 5) poprawny aparat naukowy (bibliografia i przypisy);
- 6) wykazanie się umiejętnością formułowania wniosków.

W przypadku pracy licencjackiej wskazano na atut, jakim jest wykorzystanie źródeł i kwerenda źródłowa wskazana została jako możliwość, ale jednocześnie podkreślono, że podniesie ona ocenę pracy. Kryterium to jest niejasne i może stanowić podstawę do obniżenia oceny bardzo dobrej pracy spełniającej wszystkie wymogi formalne i merytoryczne, ale bez kwerendy źródłowej. Podobnie niezrozumiała jest sytuacja, w której dodatkowym atutem jest publikacja obcojęzyczna w pracach z historii powszechnej, ale nie w pracach z historii Polski.

Na studiach drugiego stopnia wskazano, że praca magisterska nie odbiega pod względem formy od pracy licencjackiej, ale wymogi stawiane jej pod względem merytorycznym są większe:

- 1) temat powinien cechować się oryginalnością i posiadać walory poznawcze;
- 2) kwerenda powinna dążyć do zgromadzania kompletnego materiału w języku polskim i uwzględniać publikacje zagraniczne;
- 3) praca powinna bezwzględnie być przygotowana z wykorzystaniem źródeł historycznych;
- 4) wyciągnięte wnioski powinny być rozbudowane i dobrze umotywowane.

Niejasne jest rekomendowanie wykorzystania źródeł w językach oryginału bez wskazania wpływu na ocenę końcową.

Weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się na poziomie kontroli i oceny bieżącej w ramach zajęć programowych oraz na poziomie prac zaliczeniowych i prac licencjackich oraz magisterskich, które umożliwiają ocenę przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych. Elementem systemu weryfikacji osiągnięć są egzaminy ustne i pisemne na koniec cyklu zajęć z epoki historycznej. Metody weryfikacji takie jak pisemne prace zaliczeniowe umożliwiają ocenę stopnia realizacji efektów uczenia się z zakresu wiedzy i umiejętności, natomiast udział w debatach i dyskusjach daje możliwość oceny stopnia realizacji efektów z zakresu kompetencji społecznych. Metodą łączącą te dwie możliwości jest rzadziej stosowana metoda projektu. Metoda projektu jest jedną z metod aktywizujących pozwalających na realizację efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (pod tym względem należy do wyjątkowych, dających możliwość realizacji trzech rodzajów kompetencji). Metoda ta jest też dobrym narzędziem diagnostycznym – umożliwia bieżącą kontrolę przez nauczyciela realizacji kolejnych etapów projektu oraz ocenę i autoewaluację dokonaną przez studentów podczas ostatniego etapu projektu – prezentacji na forum publicznym (w grupie konwersatoryjnej, na konferencji itp.).

Formy kontroli realizacji efektów uczenia się modułowych i przedmiotowych prowadzone są na ocenianym kierunku jako formy kontroli diagnostycznej i sumatywnej. W pierwszym przypadku stosowane są prace zaliczeniowe, eseje, testy wiedzy i umiejętności, a także udział w dyskusjach i debatach. W drugim przypadku są to najczęściej prace zaliczeniowe pisemne – semestralne, warsztatowe, seminaryjne, sprawdzające wiedzę specjalistyczną epokową, jak i umiejętności analizy, syntezy i oceny zagadnień.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania są dostosowywane do potrzeb studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym niepełnosprawnych, w podobny sposób jak metody dydaktyczne. Wyraża się to m.in. w zmianie formy egzaminowania lub wydłużeniu czasu na wykonanie zadań sprawdzających.

Zasady dostarczania informacji zwrotnej dotyczącej oceny sumatywnej określone są w regulaminie studiów. Ponadto studenci otrzymują informację zwrotną w postaci komentarzy do prac pisemnych i analizy tekstu, a także oceny wypowiedzi ustnych i udziału w debatach. Często jako narzędzie kontroli etapowej stosowane są testy, w przypadku których informacja zwrotna dla studenta jest niewystarczająca, odnosi się bowiem wyłącznie do efektów z zakresu wiedzy w lakonicznej formie punktacji i nie daje możliwości weryfikacji efektów z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. Stosowane testy nie zawsze zawierają pytania otwarte oraz specjalne wyposażenie dydaktyczne (np. zestawy wiązek źródeł problemowych z danej epoki). Kompetencje badawcze oceniane są podczas zadań wymagających wykazania się umiejętnościami analitycznymi (interpretacja tekstów naukowych i materiałów źródłowych), wyciągania wniosków oraz dokonywania syntezy zebranego materiału badawczego realizowanych podczas zajęć w uczelni. Ich ocenie służą także przygotowywane samodzielnie przez studentów prace pisemne. Prace pisemne w formie eseju stawiają wymóg formułowania tez i problemów badawczych, dzięki czemu student obok części opisowej pracy musi także zrealizować część analityczną. Ocenie kompetencji społecznych służą debaty i dyskusje.

W zakresie weryfikacji osiągnięć z kształcenia języka obcego na poziomie B2 i B2+ przeprowadzany jest egzamin po ostatnim semestrze języka na studiach I i po ostatnim semestrze języka specjalistycznego na studiach II stopnia, który pozwala na skuteczną ocenę opanowania przez studentów umiejętności językowych.

W przypadku modułów zajęć realizowanych metodami *e-learningu* końcowe zaliczenie dokonywane jest w siedzibie uczelni w obecności nauczyciela akademickiego. Na przykład w przypadku przywoływanego już *prawa oświatowego* ma formę ustnego kolokwium.

Kryteria oceniania zapewniając bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen dla każdego przedmiotu osobno, jednak ze względu

na zróżnicowaną formę opisu nie tworzą czytelnego systemu w aspekcie całego kierunku studiów. Zdarzają się też sytuacje, w których kryterium oceny jest bliżej nieokreślona aktywność studentów, znajomość lektur lub frekwencja na zajęciach i obecność, które same w sobie nie weryfikują wskazanych w sylabusach przedmiotu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Regulamin studiów określa zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych, gdy np. student kwestionuje otrzymaną ocenę, dając możliwość dodatkowych zaliczeń i egzaminów, w tym także egzaminu komisyjnego, w którym może brać udział przedstawiciel studentów. W sytuacjach wykrycia przypadków plagiatyzmu wszczyna się postępowanie dyscyplinarne. Ponadto w przypadku pojawiania się innych sytuacji konfliktowych rolę negocjatora przyjmuje dyrekcja instytutu lub inna wskazana przez dyrektora osoba.

W przypadku kształcenia nauczycieli metody stosowane na zajęciach z zakresu dydaktyki przedmiotowej pozwalają na weryfikację efektów z zakresu wiedzy i umiejętności. Są to metody dyskusji, pracy pod kierunkiem oraz bardziej innowacyjne – jak analiza SWOT, drzewo decyzyjne, metaplan, debata oksfordzka. Efekty z zakresu kompetencji społecznych są weryfikowane na podstawie lekcji przeprowadzonych w szkołach w ramach praktyki śródrocznej, które odbywają się pod kontrolą nauczyciela oraz opiekuna praktyki, prowadzącego zajęcia z dydaktyki przedmiotowej.

W przypadku realizacji praktyki ciągłej weryfikacja efektów uczenia się jest – jak wskazano powyżej – utrudniona. Regulamin praktyk wskazuje na zadania, jakie powinien wykonać student w szkole podczas praktyk, jednak nie odniesiono tych zadań do konkretnych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia nauczycieli.

Prace etapowe i egzaminacyjne oraz projekty studenckie pozwalają na weryfikację efektów uczenia się i ich problematyka odpowiada koncepcji kształcenia, uwzględniając specyficzne kompetencje właściwe dla dyscypliny naukowej historia. Ich forma, tematyka, metodyka oraz stawiane wymagania dostosowane są do etapu, poziomu i ogólnoakademickiego profilu studiów. W przypadku studiów I stopnia ich osiągnięcie potwierdza dalsza edukacja na studiach II stopnia i potem na studiach doktoranckich, a ich przydatność na rynku pracy weryfikowana jest przez opinie pracodawców, z którymi współpracuje jednostka.

Spotkanie z nauczycielami akademickimi wykazało, że kryteria odnoszące się do prac dyplomowych są powszechnie znane, przy czym część nauczycieli akademickich już na studiach I stopnia kładzie na swoich seminariach duży nacisk na oryginalność badawczą prac i ich źródłowy charakter. W konsekwencji – na co wskazuje analiza wybranych prac dyplomowych – czasem prace dyplomowe na studiach I stopnia w zasadzie nie różnią się od

prac dyplomowych na studiach II stopnia, a jedynym wyraźnym wyróżnikiem jest ich objętość. W tym kontekście pojawiają się też pojedyncze sytuacje, w których przed studentami studiów I stopnia stawiane są zadania wymagające bardziej pogłębionych kompetencji, niż zakładane dla studiów I stopnia. Większość studentów skutecznie stawia czoła tym wymaganiom, ale zdarzają się sytuacje, w których przekraczają one ich możliwości. Niesie to za sobą konsekwencje w ocenie prac dyplomowych na studiach I stopnia. Nie określono bowiem jasno kryteriów oceniania, a ujęte w zasadach dyplomowania cechy prac dyplomowych, które powinny stanowić atut dodatkowy, traktowane są jako norma obowiązująca dla wszystkich prac. W konsekwencji prace dyplomowe nie zawsze są porównywalne dla odpowiedniego poziomu studiów, co pogłębiane jest jeszcze przez tendencję do zawyżania ocen, która wynika zapewne z braku kryteriów oceny. Jednocześnie w przypadku prac licencjackich zdarza się, że praca dyplomowa wypełnia kryteria przygotowane dla prac magisterskich z wykorzystaniem źródeł, a nie uzyskuje najwyższej oceny bardzo dobrej.

Na kierunku nie obowiązuje formularz oceny pracy dyplomowej i każdy z recenzentów ocenia inne ich aspekty, często odnosząc się nie do jakości pracy, ale do wkładu pracy, który czasem bywa głównym argumentem dla sformułowania oceny końcowej. Często pomijanym aspektem oceny jest poprawność językowa prac dyplomowych.

W tym kontekście uwagę zwraca także niekonsekwentne przeprowadzanie egzaminu dyplomowego na studiach I stopnia, podczas którego różnym studentom zadawana jest różna liczba pytań (dwa lub trzy), co prowadzi także do stawiania im różnych wymagań, zakłócając proces oceniania w kontekście bezstronności i porównywalności ocen.

Prace dyplomowe oceniane są przez osoby, z których jedna posiada status samodzielnego pracownika naukowego, a obaj recenzenci reprezentują subdyscyplinę historyczną odpowiadającą zakresowi prac.

Studenci kierunku są autorami lub współautorami licznych publikacji naukowych, które są związane zwykle z ich aktywnością w kole naukowym. Tematyka publikowanych prac odpowiada koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku i potwierdza kompetencje studentów w zakresie prowadzenia badań naukowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku na studiach I i II stopnia przyjęto zasady rekrutacji umożliwiające sporządzenie listy rankingowej kandydatów, ale niezapewniające kandydatów o kwalifikacjach

wstępnych umożliwiających osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się, ponieważ dają one możliwość przyjęcia na studia wszystkich kandydatów w ramach określonego limitu miejsc, bez względu na ich kwalifikacje. Zasady rekrutacji na studia są bezstronne i zapewniają kandydatom, w tym osobom niepełnosprawnym, równe szanse na podjęcie studiów na ocenianym kierunku.

W uczelni przyjęto zasady uznawania efektów uczenia się zdobytych poza system studiów oraz uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej.

Na kierunku przyjęto w sposób formalny, zasady dyplomowania określające oczekiwania merytoryczne wobec prac dyplomowanych przygotowywanych na studiach I i II stopnia. Analiza wybranych prac dyplomowych wskazuje, że są one z reguły przestrzegane, choć zdarzają się przypadki – zapewne związane z niejasnościami w tych regułach (znaczenie w kryteriach oceny literatury obcojęzycznej, wykorzystania źródeł historycznych na studiach I stopnia i wykorzystania źródeł historycznych w języku oryginału na studiach II stopnia), w których można odnotować pewną niekonsekwencję. Problematyka prac dyplomowych odpowiada koncepcji kształcenia. Niejasne są zasady przebiegu egzaminu dyplomowego na studiach I stopnia, ponieważ różni studenci uzyskują różną liczbę pytań.

Przyjęte na kierunku metody weryfikacji pozwalają na ocenę osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, przy czym na poziomie pojedynczych modułów zajęć często w katalogu metod weryfikacji pojawia się obecność na zajęciach i aktywność na zajęciach, które same w sobie w zasadzie nie pozwalają na ocenę osiągnięcia przez studentów wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych. Dość często stosowaną metodą weryfikacji efektów kształcenia są testy w formie pytań zamkniętych, które jedynie umożliwiają weryfikację efektów uczenia się z zakresu wiedzy. Jednocześnie nie wypracowano specyficznych metod pozwalających na ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z kategorii kompetencji społecznych. Rzadko w tym zakresie wykorzystywana jest metoda oceny projektu. W przypadku prac dyplomowych – zapewne w związku z brakiem odpowiedniego formularza, wskazującego na zakres oceny – często rozstrzygającym kryterium jest wkład pracy studenta, a nie jego rzeczywiste osiągnięcia. Stosowane podczas zajęć z języka obcego metody weryfikacji – wypowiedzi ustne i pisemne – umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia lub B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia, w tym języka specjalistycznego.

Kryteria oceniania zapewniając bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen dla każdego przedmiotu osobno, jednak ze względu

na zróżnicowaną formę opisu nie tworzą czytelnego systemu w aspekcie całego kierunku studiów. Wypracowano także zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych.

Zasady dostarczania informacji zwrotnej dotyczącej oceny sumatywnej określone są w regulaminie studiów. Ponadto studenci otrzymują informację zwrotną w postaci komentarzy do prac pisemnych i analizy tekstu, a także oceny wypowiedzi ustnych i udziału w debatach.

Studenci kierunku są autorami lub współautorami licznych publikacji naukowych, których tematyka odpowiada koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku i potwierdza kompetencje studentów w zakresie prowadzenia badań naukowych.

W związku ze wskazanymi wyżej okolicznościami rekomenduje się:

1. doprecyzowanie zasad rekrutacji, tak by w sposób selektywny zapewniały kandydatów o kwalifikacjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia założonych dla kierunku zarówno na studiach I jak i II stopnia;
2. w procesie dyplomowania:
 - doprecyzowanie zasad dyplomowania w celu wyeliminowania nieścisłości;
 - opracowanie formularza oceny pracy dyplomowej, wskazującego na zakres i kryteria oceny;
3. wyeliminowanie z katalogu metod weryfikujących osiągnięcia studentów obecności i aktywności na zajęciach;
4. stosownie w szerszym zakresie metody projektu jako dającej możliwość weryfikacji osiągania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
5. prowadzenie ujednoliconej formy opisu kryteriów oceniania, aby student otrzymał informację dotyczącą wymagań co do uzyskania oceny w ramach poszczególnych przedmiotów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dostaw Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na ocenianym kierunku prowadzą nauczyciele akademicy zatrudnieni w Instytucie Historii, wspomagani przez pracowników innych jednostek Uniwersytetu Jagiellońskiego (głównie przez Studium Pedagogiczne UJ). Trzon kadry dydaktycznej stanowi 70 pracowników naukowo-dydaktycznych, zatrudnionych na pełnych etatach, w 17 zakładach. Posiadają oni udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinie historia i doświadczenie zawodowe w zakresie tej dyscypliny, umożliwiające prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych.

Prawidłowej realizacji kierunkowych efektów uczenia się i treści programowych ocenianego kierunku sprzyja stabilna i dość proporcjonalna struktura kwalifikacji kadry oraz jej liczebność. Na 70 pracowników Instytutu Historii: 11 posiada tytuł naukowy profesora, 2 osoby są zatrudnione na stanowisku profesora UJ, 36 ma stopień doktora habilitowanego, natomiast 22 osoby posiadają stopień naukowy doktora. Co warto podkreślić, aż 31,4 % kadry stanowią badacze z grupy najmłodszej, stanowiąc zapowiedź dalszego rozwoju potencjału badawczego Instytutu, czego w wielu ośrodkach uniwersyteckich nie udaje się osiągnąć wobec wzrastającej znacznie w ostatnich latach liczby samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Struktura ta, przy 668 studentach, którzy aktualnie studiują na kierunku historia, daje bardzo dobrą proporcję 1 nauczyciela akademickiego na około 9 studentów, zapewniając właściwe obciążenie dydaktyczne pracowników.

Pracownicy Instytutu Historii UJ prowadzą działalność dydaktyczną w zgodzie z zakresem prowadzonych badań i posiadany doświadczeniem. Obowiązującą zasadą jest powierzanie zajęć z historii epok pracownikom zatrudnionym w odpowiednich zakładach, a zajęć ze specjalizacji przygotowanym merytorycznie do ich prowadzenia pracownikom Zakładów Archiwistyki, Antropologii Historycznej, Nauk Pomocniczych Historii czy Zakładu Historii Kultury i Edukacji Historycznej. Obsada zajęć na ocenianym kierunku jest prawidłowa. Kadra Instytutu Historii UJ posiada także odpowiednie kompetencje dydaktyczne, umożliwiające prawidłową realizację zajęć

Obciążenie dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest zgodne z ustaloną dla całego uniwersytetu wysokością pensum (180 godz. dla pracowników samodzielnych, 210 godz. dla adiunktów). Zajęcia w innych jednostkach uczelni są przydzielane za zgodą pracownika, a ewentualne nadgodziny występują w przypadku zastępstw związanych z urlopami naukowymi. Biorąc zatem pod uwagę całość obciążenia godzinowego wszystkich osób prowadzących zajęcia w IH UJ oraz liczbę osób zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy, można stwierdzić, że umożliwiają

one prawidłową realizację zajęć, a także są zgodne z wymaganiami art. 73 ust. 2 „Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce”.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne i techniczne, a w razie potrzeby mogą skorzystać z bogatej oferty szkoleń i kursów oferowanych przez uniwersyteckie „Biuro Doskonalenia Kompetencji” w ramach programu „Ars docendi” (np. kurs „Web 2.0 w dydaktyce. Jak zaktywizować studentów poprzez media społecznościowe?” lub „Moodle (obsługa platformy zdalnego nauczania PEGAZ”).

Zajęcia prowadzone w ramach modułów przygotowujących do zawodu nauczyciela prowadzone są przez osoby posiadające dorobek naukowy i doświadczenie w dyscyplinach psychologia i pedagogika oraz w dyscyplinie historia w zakresie dydaktyki historii. Instytut Historii korzysta w tym przypadku ze wsparcia pracowników Studium Pedagogicznego UJ (w zakresie psychologii i pedagogiki) oraz z własnej obsady pracowników specjalizujących się częściowo w dydaktyce szczegółowej.

Kompetencje nauczycieli akademickich i ich doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią (m.in. w charakterze nauczycieli na różnych etapach edukacyjnych), pozwalają na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz realizację treści programowych określonych przez standardy kształcenia nauczycieli.

Kryteria doboru nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są transparentne i adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć na studiach o profilu ogólnoakademickim. Uwzględniają w pełni dorobek naukowy prowadzących, ich doświadczenie i kompetencje dydaktyczne, kierując się m.in. wspomnianą już wyżej zasadą powiązania zajęć z epoką historyczną, którą się dana osoba zajmuje badawczo lub jej dodatkowymi kwalifikacjami czy zainteresowaniami, które posiada. Przydziału zajęć dokonuje dyrektor Instytutu Historii w konsultacji z kierownikami zakładów i zespołami dydaktycznymi poszczególnych epok.

Nauczyciele akademicki są systematycznie oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem w formie ogólnouczelnianej ankiety. Wyniki ankietyzacji uwzględniane są w okresowej ocenie nauczycieli akademickich. Pytania zawarte w kwestionariuszu zawierają część wspólną dla wszystkich jednostek uczelni oraz grupę pytań przypisanych do określonego kierunku oraz typu zajęć. Każdy student może także sformułować własne komentarze dotyczące ocenianego przedmiotu. Ocena zajęć odbywa się dwa razy w roku akademickim, na koniec każdego semestru. Dyrekcja Instytutu Historii wraz

z kierownikami zakładów systematycznie przeprowadza hospitacje zajęć wśród młodszych pracowników i odbywa rozmowy wyjaśniające, jeśli otrzyma informacje sygnalizujące jakieś nieprawidłowości.

Prowadzone są również okresowe oceny pracowników Instytutu, obejmujące analizę ich działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, uwzględniające w tym wyniki ocen dokonywanych przez studentów. Osoby, które uzyskały najwyższe noty za prowadzenie zajęć dydaktycznych wymieniane są podczas posiedzenia Rady Instytutu Historii i zgłaszane do Nagrody Rektora UJ. Ich nazwiska, jeśli wyrażą na to zgodę, są publikowane na stronie internetowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Każdego roku kilka osób z Wydziału Historycznego znajduje się w tym rankingu.

Jednostka realizuje politykę kadrową umożliwiającą kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia w sposób zapewniający prawidłową ich realizację. Stwarza również warunki do rozwoju naukowego pracowników poprzez promowanie ich aktywności naukowej, osiąganie stopni i tytułów naukowych oraz podnoszenie kwalifikacji dydaktycznych. Dzięki temu zespół pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu Historii UJ systematycznie się rozwija, zdobywa nagrody naukowe i odznaczenia, krajowe i zagraniczne.

Nauczyciele akademicy Instytutu mogą również uczestniczyć w licznych szkoleniach dydaktycznych, oferowanych przez poszczególne agendy Uniwersytetu Jagiellońskiego: wspomniane już Biuro Doskonalenia Kompetencji – „Ars docendi”, Centrum Wsparcia Dydaktycznego, Dział ds. Studentów Niepełnosprawnych, Bibliotekę Jagiellońską czy Jagiellońskie Centrum Językowe. Co warto podkreślić, bogata oferta szkoleń i kursów jest w stałym dostępie dla pracowników, część oferty ma charakter okresowy (w zależności od potrzeb i możliwości), a część funkcjonuje systematycznie w poszczególnych semestrach. Podsumowując, w pełni można stwierdzić, że realizowana polityka kadrowa Instytutu Historii UJ sprzyja trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, kreując warunki pracy stymulujące i motywujące nauczycieli akademickich do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia.

Uczelnia opracowała również rozbudowany system zasad i procedur pozwalający na skuteczne rozwiązywanie konfliktów, reagowanie na przypadki zagrożenia dyskryminacji i przemocy wobec studentów i nauczycieli akademickich. Poza możliwością bezpośredniego zgłoszenia wszelkich nieprawidłowości lub potrzeb do opiekuna roku, dyrekcji Instytutu, prodziekana ds. studenckich i dziekana, sprawy mogą być rozwiązywane przy wsparciu programów „Stacji Konstelacja” lub „Konstelacja Lwa” z udziałem psychologów i pedagogów,

a także zgłaszane do Działu ds. Osób Niepełnosprawnych i do Pełnomocnika ds. bezpieczeństwa

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Liczebność kadry Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, jej dorobek naukowy oraz kompetencje dydaktyczne w pełni umożliwiają prawidłową realizację zajęć na ocenianym kierunku, w tym także przygotowanie studentów specjalności nauczycielskiej, zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli. Uczelnia prowadzi adekwatną do swoich potrzeb politykę kadrową, stwarzając nauczycielom akademickim odpowiednie warunki do rozwoju i doskonalenia. Do procesu ewaluacji zajęć dydaktycznych włączani są studenci, a wnioski z tych ocen są brane pod uwagę przy ocenie okresowej nauczycieli akademickich. Wdrażany jest także system rozwiązywania konfliktów, reagowania na naruszenie bezpieczeństwa i wszelkich form dyskryminacji wobec członków kadry prowadzącej kształcenie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Bogate, o charakterze systemowym, wsparcie dydaktyczne i psychologiczne dla kadry prowadzącej zajęcia. Nauczyciele akademicy mogą uczestniczyć w licznych szkoleniach dydaktycznych, oferowanych przez poszczególne agendy Uniwersytetu Jagiellońskiego: Biuro Doskonalenia Kompetencji – „Ars docendi”, Centrum Wsparcia Dydaktycznego, Dział ds. Studentów Niepełnosprawnych, Bibliotekę Jagiellońską czy Jagiellońskie Centrum Językowe. Rozległa oferta szkoleń i kursów jest w stałym dostępie dla pracowników, część oferty ma charakter okresowy (w zależności od potrzeb i możliwości), a część funkcjonuje systematycznie w poszczególnych semestrach. Zaletą rozwiązań przyjętych na Uniwersytecie Jagiellońskim jest łatwość dostępu oraz wzajemne uzupełnianie się oferty (każda agenda oferuje inne szkolenia, które wspólnie oferują pełne spektrum doskonalenia dydaktycznego dla pracowników). Na szczególnie podkreślenie zasługuje całościowe (instytucjonalne) przywiązanie uwagi do rozwoju warsztatu dydaktycznego nauczycieli akademickich, a także sprawne wdrożenie systemu jego praktycznego wsparcia. Uniwersytet Jagielloński w ramach programów „Stacja Konstelacja” i „Konstelacja Lwa” zapewnia także wsparcie psychologiczne i pedagogiczne w pracy z osobami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym także w zakresie rozwiązywania ewentualnych konfliktów.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Główna baza lokalowa Instytutu Historii UJ mieści się w zabytkowym Collegium Witkowskiego, które przeszło w ostatnich latach znaczący remont. Instytut korzysta także z pomieszczeń w Collegium Kołłątaja i sali wykładowej w Collegium Novum. Łącznie ma dyspozycji 12 sal dydaktycznych i 1 pracownię komputerową, w tym:

- 9 sal wykładowych (8 sal dla 40-50 osób i 1 sala dla 170 osób),
- 3 sale ćwiczeniowe i seminaryjne dla 18-35 osób,
- 1 salę komputerową z 12 stanowiskami do pracy.

Wszystkie sale wykładowe (poza jedną) wyposażone są w komputery, projektory lub tablice multimedialne (3 sale), a największe z nich posiadają także nagłośnienie. Ponadto, Sekretariat IH udostępnia komputery przenośne, które można wykorzystać w sali niewyposażonej w zestaw komputerowy. Dodatkowo, komputery znajdujące się na wyposażeniu pracowni komputerowej mają zainstalowaną wersję edukacyjną Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej, niezbędną w kształceniu przyszłych archiwistów. Ze względu na fakt, iż proces dydaktyczny na kierunku historia nie wymaga korzystania ze specjalistycznych pracowni, wyposażenie jakie posiadają sale dydaktyczne, będące w dyspozycji Instytutu Historii UJ w pełni zaspokaja potrzeby procesu kształcenia i pozwala przygotować studentów do prowadzenia badań naukowych. Liczba sal wykorzystywanych do prowadzenia różnych form zajęć jest w zupełności wystarczająca, biorąc zwłaszcza pod uwagę liczbę prowadzonych specjalności na kierunku historia i liczbę grup studenckich. W razie potrzeby część spotkań seminaryjnych i konsultacji odbywa się także w pokojach poszczególnych zakładów, a grupy odbywające zajęcia w pracowni komputerowej dzielone są na mniejsze.

Studenci kierunku historia mają dostęp do zbiorów jednej z największych bibliotek w Polsce – Biblioteki Jagiellońskiej, w której znajduje się ponad 8 121 tys. woluminów i jednostek obejmujących wydawnictwa ciągłe i zwarte, zbiory muzyczne, graficzne, kartograficzne, audiowizualne, rękopisy i starodruki, a także zbiory zdigitalizowane w ramach Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej. Korzystają także z zasobów Biblioteki Instytutu Historii, liczącego ponad 138 tys. woluminów, a także z księgozbiorów bibliotek zakładowych. Biblioteka IH dysponuje nowoczesną czytelnią na 43 miejsca (z 14 stanowiskami komputerowymi oraz możliwością

podłączenia się do sieci przy każdym stoliku). Czytelnia posiada także udogodnienia dla osób niepełnosprawnych (łatwy dostęp do stolików, skaner ułatwiający pracę studentom niewidomym) oraz czytniki do ebooków. Komfort pracy poprawia także nowoczesny system wentylacji i chłodzenia zamontowany w tym pomieszczeniu. Biblioteka IH czynna jest od poniedziałku do piątku od 9.00 do 15.00, co nie zawsze umożliwia odbiór książek studentom, czytelnia natomiast do godz. 19.00.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. Główny budynek Instytutu Historii – Collegium Witkowskiego – dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Posiada m.in. windę umożliwiającą dojazd do wszystkich pięter, specjalny podjazd dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, schodolaz dzięki któremu możliwe jest zjechanie z poziomu niskiego parteru i dostęp do windy, a także toalety dla niepełnosprawnych na każdym piętrze.

Studenci bez przeszkód mogą korzystać z sieci informacyjno-komunikacyjnej w czytelni Biblioteki Instytutu Historii oraz na terenie całego Collegium Witkowskiego, gdzie dostępna jest uniwersytecka sieć Wi-Fi. Zapewniona jest także specjalistyczna infrastruktura informatyczna w postaci platformy e-learningowej Pegaz UJ (na bazie Moodle), umożliwiająca odbywanie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a także sprawną komunikację osób prowadzących zajęcia ze studentami.

Zasoby biblioteczne Uniwersytetu Jagiellońskiego w pełni zaspokajają potrzeby procesu nauczania i uczenia się, związanego z treściami podstawowymi dla ocenianego kierunku, jak i prowadzonymi specjalnościami, w tym szczególnie specjalności nauczycielskiej. Uwzględniają na bieżąco nie tylko literaturę zalecaną w sylabusach, ale także najnowsze wydawnictwa naukowe i bazy danych. Do dyspozycji studentów kierunku historia jest 88 baz pogrupowanych alfabetycznie i problemowo, w tym 29 baz związanych z tematyką historyczną. Korzystanie z katalogów bibliotecznych i zasobów cyfrowych Biblioteki nie sprawia trudności technicznych, jest także maksymalnie dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Jednostka nie posiada wyspecjalizowanej pracowni do nauczania dydaktyki historii i wiedzy o społeczeństwie, jednak infrastruktura dydaktyczna i naukowa Instytutu Historii UJ jest zgodna z wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia nauczycieli. Sale dydaktyczne wyposażone są w sprzęt multimedialny i zestawy komputerowe umożliwiające projekcję filmów, audycji i prezentacji tematycznych, związanych z kształceniem psychologicznym, pedagogicznym i dydaktyczno-historycznym. W 3 salach ćwiczeniowych

zamontowane są tablice interaktywne, pozwalające przygotować studentów specjalności nauczycielskiej do wykorzystania tego sprzętu w przyszłej praktyce zawodowej.

Na Uniwersytecie Jagiellońskim prowadzone są przeglądy infrastruktury dydaktycznej i naukowej i bibliotecznej, wyposażenia dydaktycznego badawczego, w tym specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych. Obejmują one ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością. Studenci mają zagwarantowany udział w tym procesie w ramach badań będących podstawą do przygotowania raportu *Barometr satysfakcji studenckiej*. Ze strony władz instytutu infrastruktura dydaktyczna i naukowa monitorowana jest na bieżąco. Także nauczyciele akademicy mają możliwość zgłaszania uwag w zakresie wyposażenia dydaktycznego.

Zapewniony jest udział nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, a także samych studentów w kształtowaniu zbiorów bibliotecznych uczelni. Mogą zgłaszać zapotrzebowanie na zakup publikacji lub czasopism, wypełniając formularz elektroniczny („Zaproponuj zakup”) na stronie Biblioteki Jagiellońskiej.

Wszystkie wyniki okresowych przeglądów infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych są analizowane przez dyrekcję Instytutu Historii UJ i na bieżąco wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego jest zgodna z zasadami BHP i w pełni umożliwia prawidłową realizację zajęć, a także osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym zarówno przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej, jak i do pracy w zawodzie nauczyciela (zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli), choć jednostka nie dysponuje odrębną pracownią do nauczania dydaktyki historii i wiedzy o społeczeństwie. Wielkość, liczba i wyposażenie sal dydaktycznych i biblioteki zapewniają warunki do odpowiedniej realizacji procesu nauczania i uczenia się. Zasoby biblioteczne UJ umożliwiają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Pewną niedogodnością funkcjonowania biblioteki instytutowej jest ograniczony do godziny 15.00 czas pracy wypożyczalni.

Uczelnia przygotowała także szereg udogodnień dla osób z niepełnosprawnością. Na bieżąco monitorowany jest stan techniczny infrastruktury oraz stan zasobów bibliotecznych.

W związku z powyższym rekomenduje się:

1. dostosowanie jednej z tych sal do potrzeb edukacji historycznej (umieszczając tam np. podręczniki do nauczania historii, atlasy historyczne czy inne materiały dydaktyczne), co z pewnością bardziej ułatwiłoby prowadzenie zajęć dla studentów specjalności nauczycielskiej na ocenianym kierunku;
2. umożliwienie odbioru zamówionych przez Internet książek po godzinie 15.00.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Instytut Historii UJ współpracuje z różnymi podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie doskonalenia koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, efektów uczenia się z tym kierunkiem związanych, programów studiów oraz praktyk zawodowych, zgodnie z dyscypliną historii oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla absolwentów historii. W tym względzie korzysta z umów podpisanych przez władze Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz z kontaktów własnych (głównie z instytucjami, do których udają się studenci na praktyki zawodowe). Zarówno na Wydziale Historycznym UJ, jak w samym Instytucie Historii, działają dwa formalne gremia reprezentujące różne podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego: Rada Interesariuszy Wydziału Historycznego oraz Rada Opiniodawcza do Spraw Kształcenia. W ich skład wchodzi przedstawiciele instytucji, w których studenci odbywają praktyki, a po ukończeniu studiów znajdują zatrudnienie, m.in. różnego stopnia szkoły, archiwa, muzea i inne placówki kultury. Wszelkie sugestie i opinie w sprawie programu kształcenia, przygotowania absolwentów do wymogów rynku pracy czy przebiegu praktyk zgłaszane są w trakcie spotkań tych gremiów oraz zbierane w formie pisemnej, a następnie na bieżąco analizowane w podejmowaniu działań doskonalących proces kształcenia. Poza współpracą w ramach w/w gremiów, Instytut Historii współdziała

z szeregiem instytucji i stowarzyszeń w podejmowaniu okolicznościowych przedsięwzięć i projektów, również z udziałem studentów (m.in. z Benedyktyńskim Instytutem Kultury, Wydawnictwem „Grupa Znak”, IPN – Oddział w Krakowie, Poczta Polska, Kurią Arcybiskupią w Krakowie).

Podejmowane formy współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego są prowadzone systematycznie i bardzo różnorodne, od wspólnych konferencji i projektów badawczych, przez wydawanie publikacji, po organizację konkursów, warsztatów i wykładów dla zainteresowanych grup. Całość tych działań jest w pełni adekwatna do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów na ocenianym kierunku, a także osiągania przez studentów efektów uczenia się. Spotkanie Zespołu oceniającego z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych Instytutu Historii UJ potwierdziło nie tylko wieloletnią współpracę na różnych płaszczyznach, ale także dobrą atmosferę i wzajemną motywację do podejmowania nowych przedsięwzięć.

Instytut Historii UJ mimo intensywnej i systematycznej współpracy z otoczeniem zewnętrznym nie ma wypracowanych procedur formalnych wspierających i monitorujących tę współpracę. Bieżącą ocenę tej współpracy podejmuje dyrekcja Instytutu Historii, bywa ona przedmiotem obrad Rady Instytutu, a wnioski z tej oceny wykorzystywane są w projektowaniu działań doskonalących. Dobór instytucji, z którymi współpracuje jednostka oraz zakres tej współpracy wskazują, że podejmowane działania są wystarczające.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego prowadzi systematyczną i różnorodną współpracę z wieloma podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, zgodnie z zakresem dyscypliny historia oraz z potrzebami realizowanego programu studiów i osiąganymi przez studentów efektami uczenia się. Współpraca ta monitorowana jest na bieżąco i modyfikowana w zależności od aktualnych potrzeb ocenianego kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Instytut Historii UJ prowadzi niezwykle rozległą współpracę międzynarodową z wieloma jednostkami w Europie i na świecie prowadzącymi kształcenie oraz badania naukowe w zakresie historii. Współpraca z tymi uczelniami odbywa się przede wszystkim w ramach programu Erasmus+ i CEEPUS (103 umowy z 40 zagranicznymi uczelniami), programu podwójnego dyplomu z Uniwersytetem w Orleanie oraz „Coimbra Group Student Exchange Network”. Biorą w niej liczny udział zarówno pracownicy naukowcy i doktoranci, jak i studenci kierunku *historia* (m.in. w latach 2013-2019 z programu Erasmus+ skorzystało 41 studentów tego kierunku, z programu podwójnego dyplomu magisterskiego – 3 studentów). W ramach wymiany międzynarodowej do Instytutu Historii przyjeżdżają także bardzo licznie studenci zagranicznych ośrodków (odpowiednio w latach 2013-2019 było ich aż 158, czyli prawie czterokrotnie więcej niż studentów wyjeżdżających z Krakowa). Kontakty międzynarodowe skutkują licznym udziałem pracowników Instytutu Historii UJ w zagranicznych konferencjach naukowych, wykładach i stypendiach, prowadzeniem badań i współpracą z ośrodkami w ponad 40 krajach, podejmowaniem kwerend archiwalnych i bibliotecznych, członkostwem i aktywnością w międzynarodowych gremiach naukowych i redakcyjnych (m.in. ukraińskich, czeskich, chorwackich, węgierskich, litewskich i południowokoreańskich). Instytut Historii wydaje także czasopisma i seria wydawnicze o zasięgu międzynarodowym, w których publikowane są teksty w językach obcych.

Jednostka stwarza również odpowiednie warunki do umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Do programu studiów drugiego stopnia wprowadzono obowiązkowy wykład w języku obcym (angielskim, rosyjskim lub niemieckim) w wymiarze 30 godz., który studenci mogą wybrać spośród 6-8 ofert przygotowanych przez pracowników Instytutu lub profesorów wizytujących. Przy czym zakres udziału badaczy z zagranicy jest stosunkowo duży, jeśli w ocenianym okresie wygłoszono w tej formie aż 11 wykładów w języku obcym. Dodatkowo, dla zainteresowanych studentów *historii* oferuje się liczne formy zajęć poza programem studiów, organizowane we współpracy międzynarodowej, jak np. Colloquia Russica, warsztaty z Uniwersytetem w Antwerpii, szkoły letnie w USA czy wykłady gościnne i seminaria dyskusyjne. Odrębną działalność w tym zakresie, równie intensywną prowadzi także Studenckie Koło Naukowe, które w latach 2013-2019 zorganizowało aż 20 zagranicznych objazdów naukowych.

Analizy poziomu umiędzynarodowienia wraz z identyfikacją słabych i mocnych stron współpracy Instytutu Historii dokonuje zespół złożony z dyrekcji, koordynatora programu Erasmus+ oraz koordynatora programu CEEPUS. Okresowo odbywają się także spotkania dyrekcji IH z zarządem studenckiego Koła Naukowego poświęcone kwestiom współpracy międzynarodowej i wtedy mogą być zgłaszane ewentualne wnioski do podejmowania działań doskonalących.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj i zakres umiędzynarodowienia procesu kształcenia w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia ocenianego kierunku. Obejmuje liczne formy współpracy z wieloma ośrodkami w Europie i na świecie. Uczelnia stwarza odpowiednie możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów. Monitorowanie stopnia umiędzynarodowienia kształcenia podejmowane jest na bieżąco na poziomie dyrekcji Instytutu w konsultacji z zespołem koordynatorów poszczególnych programów międzynarodowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci są motywowani do osiągania efektów uczenia się przez system stypendialny funkcjonujący na uczelni. Studenci podczas spotkania z ZO PKA poinformowali, że zostali zapoznani z przysługującym im prawem do otrzymania stypendiów wymienionych w art. 86 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2018, poz. 1668 z późn. zm.) i zapomóg podczas spotkania organizacyjno-integracyjnego, organizowanego dla studentów pierwszego roku przez Fundację Studentów i Absolwentów „Bratniak”.

Studenci mają prawo do złożenia wniosku o udzielenie urlopu studenckiego i dziekańskiego. Procedurę ubiegania się o urlopy reguluje § 32 regulaminu studiów. Decyzję o wyrażeniu zgody udziela dziekan wydziału.

Wsparcie nauczycieli akademickich przejawia się przede wszystkim w ich dostępności dla studentów w ramach konsultacji i dyżurów, podczas których można omówić kwestie merytoryczne zajęć, jak również warunki formalne. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali, iż konsultacje są dla nich najbardziej wartościowe i pozwalają na zachowanie stałego kontaktu z kadrą dydaktyczną. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, iż terminy dyżurów podane na stronie internetowej są aktualne i dostosowane do ich potrzeb.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków w formie ustnej oraz pisemnej, jak również za pośrednictwem przedstawiciela samorządu studenckiego. Pisemne skargi należy kierować do zastępcy dyrektora instytutu. Osoba rozstrzygająca skargę wzywa studenta oraz informuje o proponowanym rozwiązaniu danej sprawy. Studenci podczas spotkania z ZO PKA, jak również Samorząd Studencki potwierdzili, iż są zaznajomieni z procedurą zgłaszania skarg i wniosków na uczelni. Ponadto, wskazali, iż większość spraw jest rozstrzygana na korzyść studenta.

System wsparcia studentów obejmuje działania informacyjne z zakresu bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zarówno w instytucie, jak i uczelni. Organami odpowiedzialnymi za powyższe kwestie są Pełnomocnik Rektora UJ ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów oraz zastępca dyrektora instytutu. Ponadto, wsparcia udziela także Studencki Ośrodek Wsparcia i Adaptacji SOWA, który spełnia rolę prewencyjną oraz interwencyjną poprzez udzielanie informacji o formach pomocy. Jednostka pozyskuje informacje na temat dyskryminacji w ramach anonimowych ankiet oraz Barometru Satysfakcji Studentów. Studenci posiadają wiedzę dotyczącą zasad postępowania w przypadku zaistnienia dyskryminacji oraz potwierdzili, iż władze instytutu przeciwdziałają w/w sytuacjom, a w razie ich zaistnienia, podejmują niezwłoczne interwencje.

Wsparciem w zakresie pomocy materialnej i dostosowań procesu uczenia się do osób niepełnosprawnych zajmuje się Koordynator pracy z osobami niepełnosprawnymi w Instytucie Historii. Koordynator każdorazowo konsultuje datę oraz miejsce spotkań z osobą niepełnosprawną, najczęściej w Collegium Witkowskiego. Na ocenianym kierunku w roku akademickim 2018/2019 na studiach stacjonarnych studiuje 25 osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Uczelnia wdraża system wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami w zakresie materialnym oraz informacyjnym polegającym na prowadzeniu działań informacyjnych o przysługujących dofinansowaniach kosztów uzyskania wykształcenia

wyższego. Student, ubiegający się o miejsce w domu studenckim ma pierwszeństwo do pokoju jednoosobowego. Ponadto, jednostka wdrożyła możliwość wypożyczalni specjalistycznego sprzętu, takiego jak laptop z syntezatorem mowy, czytnik z dyktafonem, lupa elektroniczna, które ułatwiają dostęp do informacji. Sprzęt jest wypożyczany na podstawie umowy użyczenia. Podczas rozmowy z Samorządem Studenckim, studenci potwierdzili, iż wsparcie studentów niepełnosprawnych na ocenianym kierunku jest spełnione, a wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego cieszy się dużym zainteresowaniem. W ramach inicjatywy własnej osoby pełniącej powyższą funkcję, organizowane są wykłady dla osób niewidomych w ramach programu „Kraków mniej znany”. Inicjatywa ma na celu połączenie przekazywania wiedzy historycznej oraz poznania miejsc na terenie Krakowa i okolic poprzez zapoznanie się z historycznymi artefaktami oraz ich replikami. Spotkania są cykliczne opisywane i redagowane w miesięczniku Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie „Alma Mater”. W ramach projektu, koordynator nawiązał współpracę z grafikiem, który wykonał projekt grafik napisów oraz malunków z Lunety Warszawskiej. Następnie zostały one wydrukowane w technice 3D oraz tyflodruku. Podczas spotkań, studenci z niepełnosprawnością wzrokową mogą zapoznać się z powyższymi pomocami naukowymi.

Wsparciem w doradztwie zawodowym oraz merytorycznym studentów kierunku *historia* zajmuje się Biuro Karier. W zakresie swoich działań prowadzi szereg akcji informujących o aktualnych miejscach pracy oraz staży, głównie za pośrednictwem mediów społecznościowych. Ponadto, na początku każdego roku akademickiego organizowane jest spotkanie informacyjne o działalności Biura Karier. Biuro Karier oferuje płatne staże w ramach programu „Praxis II. Program staży dla studentów.” w ramach programu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju „Studiujesz? Praktykuj!”. BK podejmuje również działania obejmujące praktyki zawodowe uzupełniane wolontariatem w archiwach oraz na Zamku Królewskim na Wawelu. Biuro Karier angażuje się także w przedsięwzięcia Koła Naukowego Historyków Studentów UJ oraz pracowników Instytutu na rzecz otoczenia społecznego w ramach warsztatów, gier edukacyjnych oraz zajęć dla osób niepełnosprawnych na terenie Krakowa oraz mniejszych ośrodków, m. in. w KL Auschwitz. Studenci potwierdzili, iż są zapoznani z ofertą Biura Karier podczas spotkania organizacyjnego na pierwszego roku studiów i często z niej korzystają. Źródłem informacji na temat działań podejmowanych przez jednostkę są Targi Pracy, jak również strona internetowa, na której jest dostępna pełna oferta praktyk i praktyk.

Za administracyjną obsługę studentów kierunku *historia* odpowiada sekretariat, dostępny dla studentów od wtorku do piątku w godzinach 11:00-14:00. Podczas rozmowy z ZO PKA

studenci wyrazili pozytywną opinię na temat funkcjonowania obsługi administracyjnej, wskazując na życzliwość, otwartość i zaangażowanie w sprawy studenckie.

Studenci mają możliwość bezpośredniego kontaktu z dyrektorem instytutu oraz z zastępcą dyrektora. Informacje dotyczące konkretnego terminu ustalane są każdorazowo, w zależności od potrzeby studentów. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię na temat działalności władz instytutu, wskazując przede wszystkim dostępność czasową, zaangażowanie w problemy kierunku oraz indywidualne podejście do studenta.

Uczelnia dysponuje bazą noclegową w 7 domach studenckich. Studenci mają prawo do złożenia wniosku o miejsce w Domu Studenckim *Nowojka, Żaczek, Piast, Bursa Jagiellońska, Kamionka, Bydgoska* oraz na Miasteczku Studenckim AGH. Na spotkaniu ZO PKA ze studentami byli obecni studenci mieszkający w akademikach i pozytywnie ocenili warunki w nich panujące.

Na kierunku *historia* studenci poszczególnych specjalności wyłonili starostów, którzy reprezentują ich w kontaktach z wykładowcami oraz w części spraw w dziekanatach.

Studenci ocenianego kierunku są zaangażowani w działalność Koła Naukowego Historyków Studentów UJ, którego działalność skupia się na organizacji konferencji naukowych, tworzeniu publikacji oraz upowszechnianiu historii. Obecnie w skład koła naukowego wchodzi 141 osób, które działają w ramach 16 sekcji, zróżnicowanych pod względem epok historycznych. Podczas wizytacji ZO PKA przeprowadził spotkanie z przedstawicielami koła naukowego, którzy wyrazili pozytywną opinię na temat warunków, które są im zapewnione w związku z prowadzoną działalnością naukową. Koło naukowe pozyskuje środki finansowe w ramach trzech odrębnych procedur. Pierwszą z nich jest finansowanie ze środków Rady Kół Naukowych, która przeprowadza podział środków raz w roku akademickim. Drugą formą jest uzyskanie środków z Fundacji Studentów i Absolwentów UJ „Bratniak”, natomiast trzecią, najmniej sformalizowaną, jest sformułowanie problemu do dyrekcji instytutu lub władz wydziału, każdorazowo, w wyniku zaistniałej potrzeby. Koło Naukowe Historyków Studentów UJ dysponuje również zapleczem organizacyjnym w postaci trzech pomieszczeń, znajdujących się w Collegium Witkowskiego. Studenci działający w ramach Koła Naukowego Historyków Studentów UJ mogą liczyć na wsparcie merytoryczne kuratora koła naukowego oraz materialne ze strony władz uczelni. Koło naukowe reprezentuje uczelnię na różnorodnych konferencjach oraz targach nauki, podczas których prezentuje swoje dotychczasowe dokonania. Ponadto, Koło Naukowe Studentów Historyków UJ reprezentuje UJ w Krakowie w ramach dni otwartych organizowanych dla licealistów, a także podczas Festiwalu Nauki, organizowanego we współpracy z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie. Studenci zaangażowani

w działalność koła organizują również szereg konferencji oraz wydarzeń naukowych, m. in. „Cracovian Congres of History Students”, „Krakowskie Spotkania”, „Studencką Konferencję Naukową Historii Starożytnej”.

Podczas wizytacji ZO PKA odbyło się spotkanie z przedstawicielami samorządu studenckiego, działającymi w ramach instytutu oraz wydziału. Przedstawiciele samorządu studenckiego wchodzi w skład organów kolegialnych – Instytutowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Instytutu oraz Rady Wydziału. Samorząd studencki funkcjonujący w ramach instytutu pozyskuje środki finansowe na działalność w ramach podziału środków organizowanego przez Samorząd Studentów UJ. Ponadto, Uczelnia zapewniła zaplecze organizacyjne oraz biuro, w których prowadzone są bieżące działania związane z działalnością samorządu studenckiego. Przedstawiciele samorządu obecni podczas spotkania z ZO PKA potwierdzili wsparcie, które oferuje zarówno instytut, jak i uczelnia w zakresie podejmowanych przez nich działań.

Uczelnia prowadzi ewaluację systemu wsparcia studentów, pozwalającą na poznanie opinii studentów na temat jej funkcjonowania. Ankieta ewaluacyjna prowadzona jest w ramach Barometru Satysfakcji Studenckiej i obejmuje ocenę zadań z zakresu działalności Biura Karier, obsługi administracyjnej, działań podejmowanych przez jednostkę w ramach przeciwdziałania dyskryminacji, jak również ocenę działania systemu USOSweb. Badanie jest przeprowadzane za pomocą platformy IBM SPSS Data Collection, a obsługa administracyjna stanowi część A powyższej ankiety. W ramach badania Barometru Satysfakcji Studenckiej studenci są pytani m. in. o stopień zrozumienia procedur administracyjnych funkcjonujących na uczelni, zadowolenia z oferowanych warunków socjalno-bytowych, bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w obrębie jednostki dydaktycznej, a także procedury przyznawania stypendium w ramach programu Erasmus+. Pozytywne odpowiedzi na powyższe pytania stanowiły średnio ponad 50% wszystkich odpowiedzi. System wsparcia studentów jest także oceniany w ramach pisemnej ankiety i dotyczą go 4 z 12 pytań zadawanych ankietowanym. Pytania dotyczą m. in. spełnienia oczekiwań studentów przez obsługę administracyjną oraz obsługi biblioteczną. Studenci podczas spotkania z ZO PKA potwierdzili pozytywną opinię na temat ewaluacji wsparcia studentów prowadzonej na ocenianym kierunku. Ponadto wskazali, iż bardziej atrakcyjną formą zgłaszania wniosków i uwag są bezpośrednie spotkania z dyrekcją instytutu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

System stypendialny funkcjonuje zgodnie z oczekiwaniami studentów, a jednostka prowadzi działania informacyjne o przysługujących świadczeniach materialnych. Studenci są motywowani do osiągania bardzo dobrych wyników w nauce poprzez możliwość uzyskania stypendium Rektora dla Najlepszych Studentów, a także stypendia ufundowane przez fundacje Studentów i Absolwentów UJ „Bratniak”. Koordynator pracy z osobami niepełnosprawnymi Instytutu Historii prowadzi szereg działań umożliwiających dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami w ramach autorskiego programu „Kraków mniej znany”. Ponadto, prowadzi szczegółowe zestawienia na temat osób potrzebujących takiego wsparcia. Biuro Karier zapewnia wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego oraz merytorycznego. Studenci pozytywnie oceniają jakość obsługi administracyjnej świadczonej przez sekretariat. Jednostka pozyskuje opinie studentów dotyczące funkcjonowania systemu stypendialnego, obsługi administracyjnej, procesu umiędzynarodowienia oraz działalności Biura Karier, jak również Działu ds. Osób Niepełnosprawnych. Jednostka prowadzi działania na rzecz informowania oraz edukowania studentów w zakresie bezpieczeństwa oraz reagowania na dyskryminację.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Organizacja programu „Kraków mniej znany” przez Koordynatora pracy z osobami niepełnosprawnymi Instytutu Historii, który prowadzi aktywizację studentów z niepełnosprawnością wzrokową poprzez organizację wykładów oraz wyjść terenowych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia i jednostka zapewniają publiczny dostęp do informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, przy czym rozlokowanie treści na stronach internetowych i sposób nawigowania są jasne i umożliwiają intuicyjne wyszukiwanie odpowiednich informacji. Wyjątek od tej reguły stanowi dostęp do opisu efektów kształcenia, których odszukanie wymaga przejścia przez kilka zakładek: ze strony głównej UJ – zakładka Dydaktyka/Centrum Wsparcia Dydaktyki/Akty prawne/Programy. Ani na stronie instytutu, ani na stronie wydziału, nie zamieszczono żadnych informacji dotyczących wyników prowadzonych w jednostce analiz

jakości kształcenia, składu odpowiednich komisji itp. Raporty ogólnouczelniane są dostępne po zalogowaniu się uprawnionych użytkowników. Strony internetowe UJ dostosowane są do potrzeb osób niedowidzących.

Zakres dostępnych informacji (możliwych do odzyskania) związanych z procesem kształcenia zamieszczonych na stronach internetowych Uniwersytetu Jagiellońskiego ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	Tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	Tak
3.	Zasady rekrutacji	Tak
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	Nie
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	Tak
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	Tak
7.	Aktualne programy studiów	Tak
8.	Sylabusy	Tak
9.	Kompletność sylabusów	Tak
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	Nie
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	Tak
12.	Erasmus	Tak
13.	Most	Tak
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	Tak
15.	Harmonogram zajęć	Tak
16.	Regulamin studiów	Tak
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	Tak
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	Tak
19.	Biuro Karier	Tak
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów Dostępny tylko dla zalogowanych odbiorców.	Po zalogowaniu
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	Po zalogowaniu

Strony internetowe uczelni podlegają systematycznej ocenie pod kątem zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, przede wszystkim studentów w ramach przeprowadzanych wśród nich badań ankietowych oraz monitorowaniu ze strony władz

instytutu. Wyniki tych ocen brane są pod uwagę w doskonaleniu dostępności i jakości informacji o studiach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia i jednostka zapewniają publiczny dostęp do informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, przy czym rozlokowanie treści na stronach internetowych i sposób nawigowania są jasne i – z wyjątkiem dostępu do opisu efektów kształcenia – umożliwiają intuicyjne wyszukiwanie odpowiednich informacji. Nie mniej jednak uczelnia ogranicza dostęp do informacji związanych z procesem ewaluacji jakości kształcenia, a na stronach internetowych jednostki brakuje niektórych informacji związanych z procesem kształcenia. W związku z tym rekomenduje się:

1. rozszerzenie dostępu do ogólnouczelnianych raportów, które nie zawierają danych wrażliwych, dotyczących jakości kształcenia;
2. utworzenie na stronie wydziału i/lub Instytutu Historii zakładki Jakość Kształcenia, w której zostałyby opublikowane składy poszczególnych komisji oraz wyniki oceny jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów;
3. opublikowanie na stronie rekrutacyjnej uczelni zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym wraz z listą kierunków, na których procedury te są przeprowadzane;
4. opublikowanie na stronie instytutu w zakładce studia:
 - kierunkowych efektów uczenia się;
 - zasad przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Uczelniany system zapewniania jakości kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim działa w oparciu o kilka uchwał senatu i zarządzeń rektora regulujących m.in. proces ankietyzacji studentów, monitorowania losów absolwentów itd., spośród których *Uchwała nr 38/III/20178 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 29 marca 2017 roku w sprawie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia* określa jego cele, zadania i wskazuje osoby odpowiedzialne za ich realizację. USDJK realizuje w szczególności następujące zadania:

- 1) doskonalenie oferty dydaktycznej oraz programów kształcenia z uwzględnieniem potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego;
- 2) kształtowanie postaw projakościowych w środowisku akademickim;
- 3) rozwój kadry;
- 4) prowadzenie projakościowej polityki rekrutacyjnej;
- 5) informowanie o ofercie dydaktycznej i działaniach projakościowych.

Za realizację zadań systemu odpowiadają dziekani i kierownicy jednostek pozawydziałowych, międzywydziałowych i wspólnych, prowadzących działalność dydaktyczną. W związku z tym na Wydziale Historycznym został powołany odpowiedni zespół wydziałowy oraz zespoły kierunkowe, w skład których wchodzi przedstawiciele studentów. W Instytucie Historii – w związku z rozbudowanym systemem kształcenia, dużą liczbą pracowników i studentów – powołano dodatkowo w 2017 roku Zespół ds. Analizy Jakości Procesu Dydaktycznego. Oba zespoły realizują wyżej wymienione zadania ze szczególnym uwzględnieniem systematycznej oceny programu studiów. Ocena ta obejmuje formułowanie efektów uczenia się na poziomie modułów zajęć, oszacowanie nakładu pracy studenta punktami ECTS dla poszczególnych przedmiotów, aktualność treści programowych i ich zgodność z efektami uczenia się, stosowane metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Ocena programu studiów jest oparta o wyniki przeprowadzanych w uczelni badań ankietowych dotyczących oferty dydaktycznej i procesu kształcenia, ale także monitoringu procesu dyplomowania, informacji zwrotnych od studentów otrzymywanych w wyniku kontaktów bezpośrednich dotyczących satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się. Wpływ na tę ocenę mają także opinie współpracujących

z jednostką interesariuszy zewnętrznych oraz informacje zwrotne nauczycieli akademickich, a także wyniki statystycznych badań losów absolwentów jak i indywidualnych ścieżek kariery. Pod uwagę bierze się także takie wskaźniki jak rozkład ocen podczas egzaminów, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców. Zakres i źródła informacji będących podstawą oceny programu studiów są trafnie dobrane, cechują się one miarodajnością oraz wiarygodnością.

Ponadto w celu m.in. monitorowania kształcenia osób niepełnosprawnych powołany został instytutowy pełnomocnik ds. studentów niepełnosprawnych, który także formułuje wnioski w zakresie możliwości dostosowania stosowanych metod dydaktycznych i oceniania do potrzeb tej grupy studentów.

Na tej podstawie formułowane są wnioski dotyczące ewentualnych zmian programowych, które w dyskusji w ramach Rady Instytutu Historii w sposób formalny, w oparciu o przyjęte procedury przyjmowane są uchwałą Rady Wydziału. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów opisane szerzej w kryterium 3.

Refleksja powołanych w Instytucie Historii zespołów koncentruje się głównie nad zmianami odnoszącymi się do programów studiów związanych z wprowadzaniem i likwidacją modułów zajęć w powiązaniu z informacjami dotyczącymi losów absolwentów, w mniejszym stopniu – mimo formalnego podejmowania tej problematyki – odnosi się, o czym świadczą wnioski z oceny kryteriów 1-3, do oceny sposobu ich realizacji, formułowania efektów uczenia się na poziomie modułów zajęć, przyjętych metod dydaktycznych i metod weryfikacji efektów uczenia się w powiązaniu z tymi efektami, przebiegu praktyk zawodowych i oceny prac dyplomowych *ex post*, w kontekście ich powiązania z koncepcją kształcenia i poziomem studiów w końcu oceny zasad rekrutacji.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a wewnętrzne procedury na Uniwersytecie Jagiellońskim nie przewidują oceny funkcjonowania systemu w poszczególnych jednostkach, który opiera się na poszanowaniu ich autonomii i specyfiki. Uczelniany system dostarcza natomiast poszczególnym jednostkom wyniki badań dotyczące oceny zajęć dydaktycznych, oceny pracy administracji, oceny zadowolenia ze studiów, oczekiwań kandydatów na studia oraz monitorowania losów absolwentów. Na wydziale wyznaczony jest pełnomocnik, który sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem systemu na poszczególnych kierunkach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W uczelni funkcjonuje formalnie przyjęty system zapewniania jakości kształcenia, który został w pełni wdrożony na Wydziale Historycznym i w Instytucie Historii. W jego ramach zostały powołane odpowiednie gremia w składzie zapewniającym udział studentów. Prace dwóch powołanych w instytucie zespołów koncentrują się na ocenie programów studiów w oparciu o badania dostarczane przez Biuro Jakości Kształcenia, a także uwagi zgłaszane przez kadrę i interesariuszy zewnętrznych. Prace zespołu, choć obejmują wszystkie zadania określone w odpowiedniej uchwale senatu, wymagają poszerzenia w zakresie refleksji jakościowej o czym świadczą wnioski z oceny kryteriów 1-3, w związku z czym rekomenduje się pogłębienie:

1. oceny sposobu formułowania efektów uczenia się na poziomie modułów zajęć,
2. oceny przyjętych w sylabusach metod dydaktycznych i metod weryfikacji efektów uczenia się;
3. analizy przebiegu praktyk zawodowych;
4. oceny prac dyplomowych *ex post*, w kontekście ich powiązania z koncepcją kształcenia i zasadami dyplomowania;
5. oceny zasad rekrutacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dostojności Kształcenia

Zalecenia

Brak

- 4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)**

Zalecenie

W wyniku oceny instytucjonalnej nie sformułowano zaleceń odnoszących się do ocenianego kierunku studiów.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Wnioski z oceny instytucjonalnej nie wymagały podejmowania tego typu działań.

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183);
4. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596);
7. Rozporządzenie MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012, poz. 131);
8. Rozporządzenie MNiSW z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (Dz.U. 188, poz. 1347);
9. Rozporządzenie MNiSW z dnia 2 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (Dz.U. 246, poz. 1470);
10. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520);
11. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218);
12. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);

13. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
14. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.